

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
3/4/2016

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Κρίση ακοινώνητης κοινωνίας

Ζητάτε την **άποψη** μου για τη γλώσσα μας σήμερα. Πιστεύω πως δεν μας λείπουν απόψεις και γνώμες που φωτίζουν το πρόβλημα, ούτε και προτάσεις σοβαρές και τίμιες για την αντιμετώπισή του. Ακόμα και στον **εφήμερο** Τύπο έχουν εμφανιστεί προκλήσεις για ουσιαστικό προβληματισμό, αλλά υπάρχουν και μελέτες ειδικά για το γλωσσικό μας πρόβλημα γραμμένες με ευσυνείδητη **έγνοια** και αγωνία για τον τόπο.

Δεν μας λείπουν οι απόψεις, μας λείπει η συλλογική **θέληση** και η έμπρακτη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τη γλωσσική μας αφασία. Πόσοι καταλαβαίνουν ότι η έκφραση δεν είναι ρητορική; Πηγαίνετε στα λύκεια, τα παιδιά δεν **κατανοούν** πια ούτε τον Παπαδιαμάντη, και με δυσκολία παρακολουθούν κείμενο του Μακρυγιάννη ή του Κοσμά Αιτωλού. Κι όμως τη γλώσσα του πατρο-Κοσμά την καταλάβαιναν οι αναλφάβητοι Έλληνες της τουρκοκρατίας. Μέσα σε μια γενιά, τη γενιά των παιδιών μας, διακόπτεται η γλωσσική συνέχεια τριών χιλιάδων χρόνων.

Είναι άραγε θέμα εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, προσανατολισμού της παιδείας; Ναι, αλλά όχι **πρωταρχικά**. Πρωταρχικά είναι η κρίση μιας κοινωνίας που υποβαθμίζει τη γλώσσα, γιατί δεν τη χρειάζεται. Η γλώσσα είναι όργανο σχέσης, έκφραση κοινωνίας. Μια κοινωνία που δεν κοινωνεί, που δεν έχει **συλλογικούς** στόχους, κοινά οράματα, ποια γλώσσα να μιλήσει; Περιορίζεται σε ένα στοιχειώδη κώδικα συνεννόησης, και το υπόλοιπο της γλωσσικής έκφρασης εμπορευματοποιείται: γίνεται διαφήμιση, επαγγελματικό ιδίωμα, κομματική συνθηματολογία, λογοτεχνικό φτιασίδι, ιδεολογικός κομπασμός.

Γι' αυτό τραυλίζουμε. Γιατί φτιάξαμε μια κοινωνία ακοινώνητων ατόμων. Σαράντα χρόνια τώρα η ηγεσία του τόπου (όλων των πολιτικών αποχρώσεων) δεν έδωσε στο λαό όραμα ζωής άλλο από την κατανάλωση, το χρήμα, την ατομική κατοχύρωση. Ακόμα και η μερίδα εκείνη των αγνών Ελλήνων που στρατεύθηκε με **ανιδιοτέλεια** στο όραμα της δικαιοσύνης, είδε την κομματική της ηγεσία να διαστρέφει το όραμα σε ιδεολογία καλύτερης μοιρασιάς. Κανένα κόμμα δεν υποψιάστηκε ότι πέρα από την ευζωία υπάρχει και η ζωή με τις δικές της απαιτήσεις, απαιτήσεις για ποιότητα, για κάποιους στόχους που μπορούν να δώσουν νόημα στην καθημερινότητα του πολίτη.

Ο σημερινός νεοέλληνας δεν κοινωνεί, δεν σχετίζεται, μόνο **επιτίθεται** για να κερδίσει. Όποιος οδηγεί αυτοκίνητο στους ελληνικούς δρόμους, καταλαβαίνει του λόγου το ασφαλές: θωρακισμένος με προφυλακτήρα και μηχανή ο εγωκεντρισμός του νεοέλληνα επιτίθεται και ο μαθητής στους συμμαθητές του για να κερδίσει προτεραιότητα βαθμού - αφού υποτάξαμε και την εκπαίδευση (από το δημοτικό κιάλας σχολείο) στο όραμα του εμπορευματικού «πτυχίου». Το ίδιο και ο πολιτικοποιημένος φοιτητής επιτίθεται στον κομματικό αντίπαλο για χάρη της ιδεολογικής **υπεροχής** -όχι για χάρη της αλήθειας και του συμφέροντος των πολλών. Έτσι η γλώσσα έχει πάψει να αναλύει, να ερμηνεύει, να υπηρετεί το διάλογο. Διαστρέφεται σε κώδικα επίθεσης και άμυνας, γυμνώνεται από κάθε νοηματικό πλούτο, μπλέκεται στις αμήχανες επαναλήψεις, για να καταλήξει συχνά στον

κρετινισμό της βωμολοχίας που παρεμβάλλεται σε κάθε δεύτερη λέξη στο λεξιλόγιο της νεολαίας.

Χρήστος Γιανναράς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 20

B1. Ποια είναι κατά τον συγγραφέα η πρωταρχική αιτία υποβάθμισης της γλώσσας;
Να απαντήσετε σε μία παράγραφο περίπου 80 λέξεων.

Μονάδες 8

B2. Με ποιες μεθόδους αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος του κειμένου; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 6

B3. Ποια είναι τα ρηματικά πρόσωπα που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας προκειμένου να εκφράσει τις απόψεις του και τι επιτυγχάνεται με τη χρήση τους;

Μονάδες 3

Γ1. Να δώσετε για την καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου μια συνώνυμη:
άποψη, εφήμερο, έγνοια, θέληση, κατανοούν.

Μονάδες 5

Γ2. Να δώσετε για την καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου μια αντώνυμη:
πρωταρχικά, συλλογικούς, ανιδιοτέλεια, επιτίθεται, υπεροχής.

Μονάδες 5

Γ3. Να βρείτε τρεις εκφράσεις που χρησιμοποιούνται συνυποδηλωτικά.

Μονάδες 3

Δ. Σε μια ομιλία (400-500 λέξεων) που θα εκφωνηθεί σε σχολική σας εκδήλωση καλείσθε να ευαισθητοποιήσετε τους συμμαθητές σας για την ανάγκη προστασίας της εθνικής σας γλώσσας, αλλά και να καταδείξετε τρόπους για την αναβάθμιση του μαθήματος της Έκφρασης – Έκθεσης στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας.

Μονάδες 50

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

**Βέτος Δημήτρης
Γιάννηλερ Κατερίνα
Δήλμα Αναστασία
Μπαλλά Γιώτα
Νάσκου Χρύσα
Παππάς Παναγιώτης**